

HET AMSTERDAMSE TIP-PROJECT

Deel III. Het oordeel van tandartsen

G. ter Horst, psychologe
R. Smits, studente psychologe
S. Visser, psychologe

SAMENVATTING

Onder 103 tandartsen is een telefonische enquête gehouden over het Amsterdamse TIP-project. Meer dan 80% van de tandartsen is van mening dat het project de belangen van patiënten én tandartsen dient. De mogelijkheid dat een tweede mening kan worden verkregen, wordt hiervoor het meest frequent als reden genoemd. Driekwart van de tandartsen vindt dat een project als het TIP gecontinueerd zou moeten worden. Iets meer dan de helft zou zo'n project geheel of gedeeltelijk door de NMT willen laten financieren.

Geconcludeerd kan worden dat tandartsen in meerderheid positief oordelen over het Amsterdamse TIP-project.

TER HORST G, SMITS R, VISSER S. Het Amsterdamse TIP-project. Deel III. Het oordeel van tandartsen. Ned Tijdschr Tandheelkd 1989; 96: 179-80.

Uit de vakgroep Sociale Tandheelkunde van het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA).

Trefwoorden: **Sociale tandheelkunde** - TGVO

Datum van acceptatie: 5 juli 1988.

Adres: Dr. G. ter Horst, Louwesweg 1, 1066 EA Amsterdam.

1. INLEIDING

Vanaf 1 januari 1986 kon men bij de Stichting Goed Gebit te Amsterdam terecht voor vragen over zowel preventieve als curatieve tandheelkundige zaken. Eén dag per week was er een voorlichtingstandarts aanwezig die geconsulteerd kon worden. Een kwart van haar activiteiten betrof het geven van een tweede mening over door de eigen tandarts gestelde diagnoses, voorgestelde behandelingen of geraamde kosten.¹

Het instituut voorlichtingstandarts functioneert het meest optimaal als zowel cliënt als tandarts vertrouwen hebben in het advies van de voorlichtingstandarts. Over het oordeel van de cliënten heeft reeds rapportage plaatsgevonden.²

Ter evaluatie van het TIP-project is het van belang te weten of tandartsen een positieve houding hebben tegenover dit soort dienstverlening en of hun ervaringen hiermee positief zijn. Teneinde deze vragen te kunnen beantwoorden werd een telefonische enquête onder in Amsterdam praktiserende tandartsen gehouden.

Dit artikel is het laatste in een serie van drie over het Amsterdamse Tandheelkundig Informatie Punt-project.

2. MATERIAAL EN METHODE

Het was de bedoeling ongeveer 100 tandartsen te interviewen van wie een kwart één of meer patiënten had, die contact hadden gehad met het Amsterdamse TIP-project (verder te noemen TIP-patiënten). Uit de populatie Amsterdamse tandartsen werd een aselechte steekproef getrokken. Deze tandartsen werden telefonisch benaderd met het verzoek een aantal vragen te beantwoorden. De aselechte wijze waarop de steekproef werd getrokken leverde niet de gewenste 1:3-verhouding op. Nadat 17 tandartsen met en 80 tandartsen zonder TIP-patiënten waren geïnterviewd, werd gericht gezocht naar tandartsen met TIP-patiënten. Uiteindelijk werden 103

tandartsen geïnterviewd, waarvan 23 met en 80 zonder TIP-patiënten. Om dit resultaat te verkrijgen zijn in totaal 416 tandartsen eenmaal of meermalen gebeld. Slechts vijf tandartsen wilden geen medewerking verlenen aan het onderzoek. Het herhaaldelijk geen gehoor krijgen was de belangrijkste reden dat zo'n groot aantal tandartsen moest worden benaderd om de beoogde steekproefgrootte te realiseren.

Onder de 103 geïnterviewde tandartsen waren 21 vrouwen en 82 mannen, variërend in leeftijd van 26 tot 59 jaar. Aan de tandartsen werden 17 vragen gesteld naar de bekendheid en ervaring met het TIP-project, het oordeel over het project en de houding ten opzichte van het geven van een tweede mening.

3. RESULTATEN

3.1. Bekendheid en ervaring met het Amsterdamse TIP-project

Van de 103 tandartsen waren 99 bekend met het project, van wie 18 slechts oppervlakkig. Verruweg de meeste tandartsen hebben hun informatie via geschreven kanalen verkregen.

Van de 23 tandartsen, die in totaal 78 patiënten in hun praktijk hadden die in aanraking zijn geweest met het TIP-project, oordeelt 65% redelijk positief tot positief over de informatie die door het TIP is verstrekt. Slechts 4% is hierover negatief. Niet alle patiënten vertellen

waarom zij contact hebben opgenomen met het TIP: van slechts 32 van de 78 TIP-patiënten is dit bij de tandartsen bekend.

De helft van de tandartsen had slechts één patiënt die contact heeft gehad met het TIP. Het grootste aantal was 15 per tandarts. Dit kwam slechts bij één tandarts voor. Maar liefst 17 tandartsen hadden zelf één of meer van hun patiënten naar het TIP verwezen. Iets minder dan de helft van de tandartsen gaf aan dat de relatie met de patient(en) ongewijzigd is gebleven na contact met het TIP, 21% sprak van verbetering, 7% van verslechtering en in 21% van de gevallen werd de relatie verbroken. Gezien de geringe absolute aantallen kunnen deze percentages slechts als indicatie gelden.

3.2. Mening over het Amsterdamse TIP-project

Met het TIP-project werd volgens 82% van de ondervraagde tandartsen het belang van tandartsen gediend. Zestien procent was die mening niet toegeedaan. Als meest genoemde reden waarom het project in het belang van tandartsen is, werd de mogelijkheid van een tweede mening aangegeven. Andere vaak genoemde redenen waren: voorlichting, kwalitatieve controle, bevorderlijk voor het contact tussen tandarts en patiënt en bevorderlijk voor de reputatie van de tandheelkunde.

Redenen om het project niet in het belang van tandartsen te achten waren: behoort tot het ta-

Tabel I. Houding tegenover een tweede mening (N = 103).

	Ja	Nee	Overig
Overbodig	8%	90%	2%
Blijk van wantrouwen	22%	69%	9%
Controle (oordeel andere tandartsen)	69%	28%	3%
Algemeen oordeel	negatief 8%	positief 92%	-

Tabel II. Oordeel over continuering TIP-project (N = 103).

	%
Ja	75
Nee	14
Geen mening	8
Afhankelijk van evaluatieonderzoek	4

Tabel III. Oordeel over financiering TIP-project (N = 89).

	%
1. NMT	28
2. Overheid/gemeente	16
3. Consumentenorganisatie	1
4. Patiënt zelf	4
5. Verzekering	1
6. NMT + 2 of 3 of 4	28
7. 2 + 3 of 4 of 5	8
8. Geen mening	8
9. Geen antwoord	8

kenpakket van tandartsen, het TIP is in het belang van patiënten, het advies van het TIP kan tegengesteld zijn aan het advies van de tandarts, en de eigen tandarts weet wat het beste voor de patiënt is.

Het belang van de patiënt werd volgens 95% van de geënquêteerde tandartsen met het TIP-project gediend. Het verkrijgen van een tweede mening en het krijgen van voorlichting werd het meest frequent als reden genoemd. Driekwart van de tandartsen vond dat de voorlichting door het TIP zowel de preventie als het geven van een tweede mening moet betreffen; een kwart zag de voorlichting liever alleen gericht op preventie.

Over de houding ten opzichte van een tweede mening werd apart een aantal vragen gesteld. Tabel I geeft de resultaten weer. De overgrote meerderheid oordeelde positief over een tweede

mening. Toch heeft een substantieel deel (22%) het als een blijk van wantrouwen ervaren dat een patiënt bij een andere tandarts een tweede mening heeft gevraagd. De stelling dat de meeste tandartsen het als controle ervaren wanneer patiënten de mening van een andere tandarts vragen over een behandeling, werd door 69% onderschreven.

Aan de tandartsen is gevraagd of het reeds afgesloten experiment met het TIP-project gecontinueerd zou moeten worden en zo ja, hoe dan. Driekwart van de ondervraagden was van mening dat het project gecontinueerd moet worden (tabel II). Desgevraagd was 38% van oordeel dat zo'n project gekoppeld zou moeten zijn aan de NMT, terwijl 35% meer zag in een onafhankelijke stichting; 18% had geen voorkeur. Over de wijze waarop zo'n project gefinancierd zou moeten worden, oordeelde men verschillend (tabel III). Meer dan de helft vond dat de financiering geheel of gedeeltelijk door de NMT zou moeten geschieden.

4. DISCUSSIE

Het oordeel van de ondervraagde tandartsen over het Amsterdamse TIP-project is overwegend positief. Driekwart is van mening dat het project moet worden voortgezet. Ook tegenover een tweede mening is de houding positief: slechts een gering deel van de ondervraagden ervaart het als een blijk van wantrouwen als de patiënt een tweede mening wil hebben.

De toenemende behoefte aan voorlichting over de tandheelkundige behandeling en aan een tweede mening, en het positieve oordeel van zowel patiënten als tandartsen over het TIP pleiten ervoor de nu afgesloten experimenten met het TIP op structurele basis voort te zetten.

SUMMARY

DENTISTS' OPINION ON THE UTILITY OF A DENTAL HEALTH EDUCATION CENTRE

Key words: Dental health education – Social dentistry

Dentists' opinion on the utility of a dental health education centre was assessed. More than 80% of the dentists hold the opinion that such a centre is in the interest of both patients and dentists. The health education provided by the centre should, according to three quarters of the respondents, be directed to prevention and treatment; one quarter is in favor of health education directed to prevention only. The overall judgement on getting a second opinion is positive. Nevertheless, 22% judges asking for a second opinion as a sign of mistrust in one's own dentist. More than half of the dentists feel that a dental health education centre should be totally or partly financed by the Dutch Association of Dentists.

LITERATUUR

- TER HORST G, MEIJER JC. Het Amsterdamse TIP-project. Deel I. Het gebruik. Ned Tijdschr Tandheelkd 1989; 96: 87-9.
- TER HORST G, TUINSTRAS TS. Het Amsterdamse TIP-project. Deel II. Tevredenheid van cliënten. Ned Tijdschr Tandheelkd 1989; 96: 132-3.